

BİR MİT OLARAK İYİMSERLİK; KIZLAR MI ERKEKLER Mİ DAHA İYİMSER?

OPTIMISM AS A MYTH; ARE BOYS OR GIRLS MORE OPTIMISTIC?

Cem GENÇOĞLU¹
Erkan ALKAN²
Melike KOÇYİĞİT³

Öz

Bu araştırmanın amacı, kız ve erkek öğrenciler arasında hangi cinsiyetin daha iyimser olduğuna ilişkin algıların belirlenmesi ve cinsiyete göre iyimserlik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesidir. Betimsel araştırma modelinde gerçekleştirilen araştırmaya yaşları 18 ve 26 arasında değişen, 266 (145 kız, 121 erkek) üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi için kişisel bilgi formu, iyimserlik düzeylerinin belirlenmesi için Scheier ve Carver (1985) tarafından geliştirilen, Aydın ve Tezer (1991) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Yaşam Yönelimi Testi kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyete göre iyimserlik algılarının belirlenmesi için ise 3 seçenekli (Kızlar daha iyimserdir, Erkekler daha iyimserdir, Kız ve erkekler arasında fark yoktur.) cümlelerden birini seçmeleri istenmiştir. Verilerin analizinde Ki Kare testi ve t testi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; kız ve erkek öğrencilerin çoğunlukla erkeklerin daha iyimser olduğu algısına sahip olduğu fakat bu sonucun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, kız ve erkek öğrenciler arasında iyimserlik düzeyleri açısından anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İyimserlik, Cinsel Farklılık, İyimserlik algısı

Abstract

The aim of this research is to specify the perceptions of girls and boys on which gender is more optimistic and to investigate differentiation of the level of optimism according to gender. 18-26 year old 266 university students (145girls, 121 boys) have participated in this descriptive research. Personal Information Form is used to specify demographic features of students and Life Orientation test, which is developed by Scheier and Carver (1985) and is translated to Turkish by Aydın and Tezer (1991), is used to investigate the level of optimism. Students are asked to select one out of three statements (Girls are more optimistic, Boys are more optimistic, There is no difference between girls and boys in terms of optimism) to investigate their perception of optimism according to gender. Chi-squared test and T-Test are used to analyze the data. The results of this research show that both genders mostly have the perception on those boys are more optimistic however this result is not statistically significant, and there is also not statistically significant difference among girls and boys regarding their level of optimism. The findings were discussed in light of the related literature.

Key Words: Optimism, Sexual Diversity, Optimism perception

¹ Yrd.Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, cemgencoglu@hotmail.com

² Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

³ Arş. Gör., Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

1. GİRİŞ

İnsanın bilişsel bir varlık olduğu tezi hem felsefe hem de psikoloji tarihi boyunca savunulmuştur. “Var olmak nedir?” sorusu etrafında şekillenen tartışmalar felsefe alanında geniş bir tartışma zemini oluşturmuş, psikoloji alanında ise bu zemine oturan bir olasılık düzlemi ortaya çıkarmıştır. Bu olasılık düzleminde, bilişsel bir varlık olarak insanın, yaşamını anlamlandırma ve karşılaştığı olaylara karşı takındığı iki temel tutum olduğu savunulmaktadır. Yaşamda karşılaşılabilecek olaylara karşı beklentinin olumlu olması iyimserlik, olumsuz olması ise kötümserlik olarak tanımlanmaktadır (Chang, 2001).

İyimserlik; olumlu duygu, yüksek moral ve motivasyon, azim ve etkili problem çözme, akademik, askeri, mesleki başarı, popülerlik, sağlıklı uzun yaşam ve travmalardan kurtulmak için önemli bir yol olarak değerlendirilirken, karşıtı kötümserlik ise; depresyon, edilgenlik, başarısızlık, sosyal yetersizlik, hastalık ve ölümün bir yansıması olarak kabul edilmektedir (Peterson, 2000; Seligman, 1998).

Genel bir çerçeveden baktığımızda iyimserlik, insan türünün gelişiminde üst bir özellik olarak kabul edilmektedir. Ancak kalıtsal altyapısının yansıma, kişilik ve entelektüel özelliklerinde iyimserliğin geniş yelpazesini şekillendirdiği düşünülmektedir. İyimserliğe ilişkin bireysel çeşitliliğin kaynağının kalıtsal özelliklerle ilişkisi inceleme konusu olmuştur. Kalıtımın iyimserlik ve dışa dönüklük, kötümserlik ve içe dönüklük gibi karakter özellikleri üzerinde etkili olduğu savunulmaktadır. Buna göre, kişilik özellikleri üzerinde etkisi bulunan genlerin bazıları iyimserliğe ve kötümserliğe zemin hazırlayabilmektedir. İyimserliğin genetik etkilerin dışında ailesel, çevresel ve cinsiyete özgü olay ve durumlarla da ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir (Chung, 2001) .

Aspinwall ve Taylor (1992), iyimser insanların kötümser insanlara göre karşılaştıkları sorunları daha olumlu bir bakış açısıyla ele aldıklarını bulmuşlardır. Benzer bir çalışmada Litt, Tennen, Affleck, ve KJock (1992), tüp bebek tedavisi gören iyimser kadınların aynı tedaviyi gören kötümser kadınlara oranla daha olumlu bir tedavi süreci geçirdiklerini bulmuşlardır. Bedensel sağlık ile iyimserlik arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir araştırmada (Scheier ve Carver, 1992), iyimserliğin hastaların genel sağlık durumları üzerinde olumlu bir etkisi olduğu ve bu etkinin hem ameliyat sırasında hem de ameliyat sonrası tedavi sürecinde gözlemlendiği bulunmuştur. Bunun yanı sıra, aynı araştırmada iyimserlerin kötümserlere nazaran daha az sayıda ameliyat komplikasyonu yaşadıkları ve iyimserlerin daha hızlı iyileştikleri gözlenmiştir.

İyimserlik anlayışı konusunda araştırmaların çeşitlenmesi cinsiyete göre karşılaştırmalar yapan araştırmaları beraberinde getirmiştir. Araştırmalar, yaşam olaylarına ilişkin beklentisi olumsuz olan kadınların erkeklere oranla daha yüksek risk grubunda olduklarını ortaya koymuştur (Schubert, Brown, Gysler & Brachinger, 1999). Öte yandan, beklentinin olumlu olduğu durumlarda kadınların erkeklere oranla fırsatları daha etkin kullandıkları bulunmuştur (Fehr-Duda, De Gennaro & Schubert, 2006). Benzer bir çalışmada, bireyin zorlu yaşantılara karşı tutumunun toplumsal rolünü etkilediği, bu bağlamda erkeklerin zorlu yaşantılar karşısında kadınlara oranla daha kendinden emin ve acele karar verdikleri bildirilmiştir (Barber & Odean, 2001; Beyer & Bowden, 1997). Erkeklerde fiziksel sağlık semptomlarının değerlendirilmesinde; iyimserlik ve içsel sağlık denetimi ön planda iken, kadınlarda iyimserlik ve dıştan sağlık denetiminin ön planda olduğu saptanmıştır (Üstündağ-Budak, & Mocan Aydın, 2005). İyimser erkekler baş etme stratejisi olarak çoğunlukla bastırma, sorumluluk alma, yeniden düzenleme stratejileri kullanırken, kötümser erkekler; indirgemecilik ve yenilemecilik baş etme stratejisini kullanmaktadırlar. İyimser kadınlar başetme stratejisi olarak; indirgemecilik ve yeniden düzenleme stratejisini kullanırken, kötümser kadınlar; bastırma, sorumluluk alma, yeniden düzenleme stratejisini kullanma eğilimindedirler (Rim, 1990). El-Anzi (2005), akademik başarı ve iyimserlik arasında pozitif yönde bir korelasyon bulduğu araştırmasında; erkek öğrencilerde iyimserlik düzeyinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna karşılık, Puskar ve ark. (1999) tarafından yapılan karşılaştırmalı araştırmada kız öğrencilerin iyimserlik düzeyleri erkek öğrencilere göre düşük bulunmuş fakat aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Cinsiyete bağlı iyimserlik eğiliminin tartışıla geldiği bu zeminde iyimserlik algısına yönelik bir bakış gerekliliği doğmaktadır. Bu bağlamda bu araştırma ile iyimserlik algısının ve düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Bu amaçla bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Kız ve erkek öğrencilerin karşı cinse yönelik iyimserlik algılarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu araştırma mevcut durumu saptamaya yönelik betimsel bir araştırmadır. Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre iyimserlik algılarını ve iyimserlik düzeylerinin belirlemek amacıyla tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılar

Araştırma 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünün 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören, araştırmaya katılmaya gönüllü öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaşı 18 ve 26 arasında değişmektedir (*Ort:* 20.8, *Ss:*1.57). Katılımcıların sınıflara göre dağılımları 1. sınıflar 57 (% 21.4), 2. sınıflar 66 (% 24.8), 3. sınıflar 77 (% 28.9), 4. Sınıflar 66 (% 24.8) şeklinde dağılım göstermektedir. Katılımcıların 145'i (% 54.5) kız, 121'i (% 45.5) erkek olmak üzere toplam 266 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada demografik özellikler ve cinsiyete göre iyimserlik algısının belirlenmesi için kişisel bilgi formu, iyimserlik düzeyinin belirlenmesi için ise yaşam yönelimi testi kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyete göre iyimserlik algılarının belirlenmesi için ise kişisel bilgi formunda yer alan 3 seçenekli (Kızlar daha iyimserdir, Erkekler daha iyimserdir, Kız ve erkekler arasında fark yoktur.) cümlelerden birini seçmeleri istenmiştir.

Yaşam Yönelim Testi (YYT): YYT, bireylerin yaşama bakışlarını değerlendirebilmek amacıyla Scheiver ve Carver (1985) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 12 maddeden oluşmaktadır ve 5'li likert tipinde cevaplama anahtarına sahiptir. Ölçek maddelerinin dördü yaşama olumlu bakış açısını (iyimser) ve dördü de olumsuz bakış açısını (kötümser) gösteren ifadelerden oluşmaktadır. Diğer dört madde ise dolgu maddesi olarak kullanılmaktadır. Testten alınabilecek en düşük puan "0" en yüksek puan ise "32"dir. Yüksek puanlar iyimserliğin yüksek olduğuna işaret etmektedir. YYT'nin Türkçe uyarlaması Aydın ve Tezer (1991) tarafından yapılmıştır. Buna göre ölçeğin iç tutarlık katsayısı .72 ve dört hafta arayla uygulama sonucu elde edilen test tekrar test güvenilirlik katsayısı .77 olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada YYT ile Beck Depresyon Ölçeği arasındaki korelasyon ise .56 olarak bulunmuştur.

Araştırmacılar tarafından ölçeğin güvenilirlik çalışması 266 kişilik örneklem grubunda yeniden analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda; ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .77, testi yarılama yöntemi ile yapılan güvenilirlik katsayısı ise .75 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri SPSS 17.00 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde dağılımı, cinsiyete göre iyimserlik algıları arasındaki farkın belirlenmesi için Ki Kare testi, iyimserlik düzeyleri arasındaki farkın belirlenmesi için ise *t-testi* kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde anlamlılık düzeyi en az .05 olarak benimsenmiştir.

İşlem

Araştırmanın verileri Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünde Mart-Mayıs 2013 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler bahsedilen bölümde ders öncesinde ilgili öğretim elemanlarının izni alınarak elde edilmiştir. Uygulama öncesi araştırma konusu hakkında kısa bir bilgi verilmiş, ardından araştırmaya katılmaya gönüllü olduğunu ifade eden öğrencilere kişisel bilgi formu ve ölçek uygulanmıştır. Ölçeklerin uygulanması 10-15 dakika sürmüştür.

3. BULGULAR

“Kız ve erkek öğrencilerin karşı cinse yönelik iyimserlik algılarında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna cevap aramak amacıyla Ki-Kare Testi kullanılmıştır. Buna göre, Kız ve erkek öğrencilerin karşı cinse yönelik iyimserlik algılarında anlamlı farklılık olup olmadığını test eden Ki-Kare Testi Sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kız ve erkek öğrencilerin karşı cinse yönelik iyimserlik algılarına ilişkin Ki-Kare Testi sonuçları

	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kızlar daha iyimserdir.	37	25,5	36	29,8	73	27,4
Erkekler daha iyimserdir.	74	51,0	60	49,6	134	50,4
Kız ve erkekler arasında fark yoktur.	34	23,4	25	20,7	59	22,2
TOPLAM	145	100	121	100	266	100

$\chi^2=.689$, $SD= 2$, $p= .708$, $p>.05$

Tablo 1 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin karşı cinse yönelik iyimserlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($\chi^2 =.689$, $SD= 2$, $p= .708$, $p>.05$). Tabloya göre, kızların %=51,0’i (n=74,), erkeklerin %=49,6’u (n=60), “erkeklerin daha iyimser olduklarını” (n=134, %=50,4); kızların %=25,5’i (n=37), erkeklerin %=29,89’u

(n=36) “kızların daha iyimser olduklarını” (n=73, %=27,4); kızların %23,4’ü (n=34), erkeklerin %=20,7’si (n=25) ise “kız ve erkekler arasında iyimserlik düzeyi bakımından fark olmadığını” düşünmektedir (n=59, %=22,2). Başka bir anlatımla ifade edecek olursak kızlar ve erkekler, erkeklerin daha iyimser oldukları algısına sahiptir, fakat bu algı ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

“Kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna cevap aramak için *t-testi* kullanılmıştır. Buna göre, Kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeylerinde anlamlı farklılık olup olmadığını test eden *t-testine* ilişkin sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeylerine ilişkin *t* testi sonuçları

Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Kız	145	19,39	4,56	264	.255	.799
Erkek	121	19,54	4,60			

$p > .05$

Tablo 2. incelendiğinde erkek öğrenciler ile kız öğrenciler arasında iyimserlik düzeyi bakımından anlamlı bir fark bulunmadığı ($t = .255, p > 0.05$) görülmektedir. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeyleri bakımından farklılık göstermediği şeklinde ifade edilebilir.

4. TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmada kız ve erkek öğrenciler arasında hangi cinsiyetin daha iyimser olduğuna ilişkin algıların belirlenmesi ve cinsiyete göre iyimserlik düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda her ne kadar kız ve erkek öğrencilerin erkeklerin daha iyimser olduklarına dair bir algıya sahip olsalar da, bu algının anlamlı olmadığı, kız ve erkek öğrenciler arasında iyimserlik düzey açısından fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kız ve erkek öğrencilerin cinsiyete göre iyimserlik düzeyine yönelik sonuçlar alanyazın ile benzerlikler taşımaktadır. İlgili alanyazında kız ve erkekler arasından farklılık bulunmadığını öne süren araştırmalar (Aydın & Tezer, 1991; Puskar ve ark., 1999; Bacanlı & Ercan, 2006; Coll & Draves, 2008) bulunmaktadır. Buna karşın bazı araştırmalar (Açıkgöz, 2006; Puskar ve ark., 2010; Chang, Tsai & Lee, 2010; Shearman ve ark., 2011) erkeklerin daha iyimser olduğu sonucuna ulaşmıştır. Doğrudan iyimserlik algısına ilişkin bir araştırmaya

ulaşılmamıştır fakat Helweg-Larsen, Harding ve Klein, (2011) üniversite öğrencilerinin gelecekte mutlu bir evliliğe sahip olmaya yönelik iyimserlik eğilimlerini irdeledikleri araştırmasında erkek üniversite öğrencileri daha iyimser olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İyimserlik düzeyi bireyin kişilik özelliklerini önemli oranda etkilemektedir. Özellikle kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, nevrotik eğilim, aile ilişkileri düzeyi ve anti sosyal eğilimler ile iyimserlik arasında anlamlı bir fark olduğunu saptanmıştır (Gençoğlu; 2006).

Bu çalışmada iyimserlik eğilimine algısal ve nesnel bir bakış sağlanmaya çalışılmıştır. Algısal açıdan bakıldığında iyimserlik kavramının toplumsal dinamiklerle desteklendiği ve her toplumun kendi özel yapısından kaynaklanan bazı değişkenlerle beslendiği bir gerçektir (Seligman, 2007; Khallad, 2013). Sağlıklı aile ve çocuk ilişkilerinin (Korkeile ve ark., 2004) ve sosyal desteğin (Yalçın, 2011) iyimserlik eğilimini artırıcı etkisi (Şahin ve ark., 2010) ve ailenin kültürel özelliklerin bir taşıyıcısı olduğu göz önünde bulundurulduğunda bütün modernleşme çabalarına rağmen toplumumuzda kadınların konumu erkeklerin bir derece gerisinde yer almaktadır. Bu konumlanma biçimi kadınların iyimserlik düzeylerinin daha az olacağı algısal beklentisini doğurmaktadır. 80'li yıllarda ülkemizde yapılan çalışmalarda kız çocuklarının yetiştirilme tarzları itibarı ile erkeklerden farklı bir sosyalleşme sürecinden geçmekte olduğu, erkeklere nazaran daha koruyucu, baskılı ve kontrol altında yetişmelerinden dolayı daha tutucu, bağımlı, kısıtlı girişim gücü olan, geleneksel rol beklentilerine uygun bir kişilik geliştirdikleri belirtilmektedir (Kağıtçıbaşı, 1981). Yaklaşık 10 yıl sonra Yeşilyaprak'ın (1993) cinsel kimliğin kültür üzerinde oluşturduğu rollerle ilgili olarak, toplumumuzda erkeklerin avantajlı konumu, kızların ise ailelerinin baskıcı, koruyucu, geleneksel biçimde yetiştirilmesinden dolayı dışa bağımlı olabileceği düşünülerek yaptığı çalışmada; cinsiyetin kişilik gelişiminde başlı başına bir etken olmadığı sonucuna ulaştığı çalışması yapıldığı dönem itibarı ile önem taşımaktadır. 2000'li yıllara gelindiğinde kadınlar toplum hayatında aktif rol oynamakta, ailede, okulda ve işyerinde cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin varlığını ortaya koymaktadır. Kadınların yaşam içerisinde edinmiş oldukları kazanımlar onları geleceğe umutla bakan bireyler haline getirmiştir.

Kadınlar ve erkekler yetişme sürecinde farklı psikolojik ve sosyolojik hedefler doğrultusunda oluşan farklı cinsiyet rolleri ile sosyalleşmektedirler (Walker-Anrews, 2008). Duygular ve cinsiyet farkı göz önüne alındığında sosyal çevrenin belli duygu ve davranış örüntülerini desteklediği veya bastırma eğilimi gösterdiği bilinmektedir (Kagan, 2007). Erkek çocuklara zayıflık, başarısızlık ve güçsüzlük duygularını bastırmaları öğretilirken, kız

çocuklarına ise; üstünlük, kontrol, güç ve zekâ gibi özelliklerini geri planda bırakmaları öğretilmektedir (Hackney, Cormier, 2008: 143).

İyimserlik algısının bir anlamda başatma becerisi olarak kabul edildiği anlayışa göre iyimserlik bedensel olarak daha güçlü olduğu izlenimi veren erkeklere daha çok yakıştırılmaktadır. Özsaygı ve iyimserlik arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucundan hareket edersek (Puskar ve ark., 2010) cinsiyet farklılığı olmaksızın bireylerin sosyal anlamda başarılı olmaları iyimserlik düzeyleri ile doğrudan ilgilidir. İyimserlik eğiliminin yüksek olması; sosyalleşmiş bir birey ile ilişkili iken, kötümserlik; yalnızlık ile ilişkilendirilmektedir (Deptula ve Ark. 2006: 134-138; Nurmi ve Ark. 1996: 201-219).

Tüm araştırmalar ve açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda cinsiyet değişkeninin iyimserliğin açıklanmasında tek başına yeterli bir değişken olmadığı görülmekte ve iyimserlik eğiliminin sonradan kazanılan bir özellik olduğu anlaşılmaktadır. İyimserlik eğilimini merkeze psiko-eğitim çalışmalarının gerçekçi olmayan inançlar üzerinde olumlu etkisi (Ulusoy & Duy, 2013) göz önünde bulundurulduğunda, erkeklere yönelik güç algısı ile oluşan gerçekçi olmayan bir inanç olarak iyimserlik algısı da gerçekçi bir temele oturacaktır. Kadınların iyimserlik düzeylerinin düşük olacağını düşünülmesinin nedeni kadınların toplumsal yapı içerisindeki rolleri ve duygusal hassasiyetlerinden hareket edilmektedir. Duygusal işlevlerdeki cinsiyet farklılıkları geniş kabul görmesine rağmen bu durum kişisel, sosyal ve kültürel duruma bağlı olarak düşünüldüğünde net bir çerçeve çizilememiştir.

Bu bulgular ışığında, kız ve erkek öğrencilerin iyimserlik düzeylerini artırmaya yönelik kurulacak psiko-eğitim gruplarında iyimserlik eğiliminin cinsiyet ile ilişkili olmadığı, erkeklere yönelik yüksek iyimserlik eğilimi algısının bir anlamda toplumsal cinsiyet biçimi ile ilişkili olduğu üzerinde durulması gerekliliği anlaşılmıştır. Ek olarak bu araştırmanın sonuçları değerlendirilirken kapsamına alınan örneklemin sadece Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık alanı öğrencilerinden oluşması ve katılımcı grubun ait olduğu kültürel yapıları, toplumsal cinsiyet algıları ve sosyoekonomik düzeylerine ilişkin bir belirleme yapılmamış olması göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, S. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları İle Özyetkinlik ve İyimserlik İlişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aspinwall, L. G., & Taylor, S. E. (1992). Modeling cognitive adaptation: A longitudinal investigation of the impact of individual differences and coping on college adjustment and performance. *Journal of Personality & Social Psychology*, 63 (6), 989–1003.
- Bacanlı F.& Ercan, L. (2006). Deprem stresiyle başa çıkmanın iyimserlik ve cinsiyete göre incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25),7-16.
- Barber, B.M. and T. Odean (2001). “Boys Will Be Boys: Gender, Overconfidence, and Common Stock Investment,c Quarterly Journal of Economics 116:261-292.
- Beyer, S. & Bowden, E. M. (1997). “Gender Differences in Self-Perceptions: Convergent Evidence from Three Measures of Accuracy and Bias,” *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 157-172.
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2001). Optimism, pessimism, and self-regulation. In E. C. Chang (Ed.), *Optimism and pessimism: Implications for theory, research, and practice* (pp. 31-51). Washington, DC: American Psychological Association.
- Chang, L.L., Tsai, Y. C. & Lee, G. Y. (2010). Gender differences in Optimism: evidence from Yahoo Kimo Taiwan’s Business News Poll Centre. *Social Behavior And Personality*, 38(1), 61-70.
- Coll, J. E., Draves, P. R. (2008). An examination of the relationship between optimism and worldview among university students. *College Student Journal*, 42(2), 395-401.
- Deptula, D. P., Cohen, R., Phillipsen, L. C. & Ey, S. (2006). Expecting The Best: The Relation Between Peer Optimism And Social Competence, *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 130–141.
- El-Anzi, F. O. (2005). Academic achievement and its relationship with anxiety, self-esteem, optimism, and pessimism, in kuwaiti students. *Social Behavior and Personality*, 33(1), 95-104.
- Fehr-Duda, H., de Gennaro, M., Schubert, R., 2006. Gender, financial risk, and probability weights. *Theory and Decision* 60, 283–313
- Gençoğlu, C. (2006) *Üniversite Öğrencilerinin İyimserlik Düzeyleri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Hackney, H. & Cormier, S. (2008) *Psikolojik Danışma İlke Ve Teknikleri: Psikolojik Yardım Süreci El Kitabı*. (Çev.) Tuncay Ergene, Seher Aydemir Sevim. Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Helweg-Larsen, M., Harding, H. G. & Klein, W. M. P. (2011). Will I divorce or have a happy marriage?: gender differences in comparative optimism and estimation of personal chances among u.s. college students. *Basic and applied social psychology*, 33,157–166.
- Kagan, J. (2007). *What is Emotion? History, Measures and Meaning*. New York: Yale University Pres.
- Kağıtçıbaşı. Ç. (1981) *Çocuğun Değeri: Türkiye’de Değerler ve Doğurganlık*. Boğaziçi Ün. Yayınları: İstanbul.
- Khallad, Y. (2013). Dispositional optimism and physical wellbeing: Therelevance of culture, gender, and socioeconomic status. *International Journal of Psychology*, 48 (5),978–985.
- Korkeila, K., Kivelä, S.L., Suominen, S., Vahtera, J., Kivimäki, M., Sundell, J., Helenius, H. & Koskenvuo, M. (2004). Childhood adversities, parent-child relationships and dispositional optimism in adulthood. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 39, 286–292.
- Litt, M. D., Tennen, H., Affleck, G., & Klock, S. (1992). Coping and cognitive factors in adaptation to in vitro fertilization failüre. *Journal of Behavioral Medicine*, 15, 171–187.
- Nurmi, J. E., Toivonen, S., Salmela-Aro, K., Eronen, S. (1996). Optimistic, approach-oriented and avoidance strategies in social situations: Three studies on lonelines and peer relationshis. *European Journal of Personality*, 3(10), 201-219.
- Peterson, C. (2000). The future of optimism. *American Psychologist*, 55, 44-55.

- Puskar, K. R., Sereika, S. M., Lamb, T. M., Jacline K., Mcguinness, T. (1999). Optimism and Its Relationship to Depression. Coping, Anger, and Life Events in Rural Adolescents. *Issues in Mental Health Nursing*, 20, 115-130.
- Puskar, K. R. Bernardo, L. M., Ren, D., Haley, T. M., Tark, K. H., Switala, J. & Siemon, L. (2010). Self-esteem and optimism in rural youth: Gender differences. *Contemporary Nursei* 34 (2), 190–198.
- Rim, Y. (1990). Optimism and Coping Styles. *Personality and Individual Differences*, 11(1), 89-90.
- Üstündağ Budak, M. & Mocan-Aydın, G. (2005). The role of personality factors in predicting the reported physical health symptoms of turkish college students. *Adolescence*,: 40, (159), 559-572.
- Sahin, Z. S., Nalbone, D. P., Wetchler, J. L. & Bercik, J. M. (2010). The relationship of differentiation, family coping skills, and family functioning with optimism in college-age students. *Contemp Fam Ther*, 32:238–256. DOI 10.1007/s10591-010-9116-4
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1992). Effects of optimism on psychological and physical well-being: Theoretical overview and empirical update. *Cognitive Therapy and Research*, 16, 201-228.
- Schubert, R., Brown M., Gysler M. & H. W. Brachinger, 1999. Financial Decision-Making: Are Women Really More Risk-Averse? *American Economic Review* (Papers and Proceedings) 89 (2), 381-385.
- Seligman, M. E. P. (1998). *Learned Optimism*. New York: Pocket Books (Simon and Schuster).
- Seligman, M. E. P. (2007). Öğrenilmiş iyimserlik (çev. S. Kunt Akbaş). Ankara: Hekimler Yayın Birliği
- Shearman, E., Czech, D. R., Burdette, T., McDaniel, T., Joyner, B. & Zwald, D. (2011). A comparison of optimism levels and life stress levels among ncaa division 1 athletes and non athletes. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, 4, 190-206.
- Ulusoy, Y. & Duy, B. (2013). Öğrenilmiş iyimserlik psiko-eğitim uygulamasının öğrenilmiş çaresizlik ve akılcı olmayan inançlar üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1431-1446.
- Walker-Andrews, A. S. (2008). *Intermodal Emotional Processes in Infancy Handbook of Emotion*. Ed: Lewis Michael, Haviland-Jones Janette M. Barrett. London: Third. Edition, Guilford Pres.ss. 364-375.
- Yalçın, İ. (2011). Social support and optimism as predictors of life satisfaction of college students. *Int J Adv Counselling*, 33:79–87. DOI 10.1007/s10447-011-9113-9
- Yeşilyaprak, B. (1993). Kişilik gelişiminde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma. *Aile ve Toplum*, 3(1),5-18.